

Veselin Vukotić,
www.vukotic.cg.yu

Ekspertski Ustav ili kukavičje jaje?

Politička scena Crne Gore uvijek ima vruću temu! Sada je to Ustav!... S pravom!

Radi se o ključnom zakonodavnom aktu koji treba da izrazi filozofiju života u novoj nezavisnoj državi; aktu na bazi kojeg se prepoznaje jedno društvo. To je vizija društva u kojem će npr. živjeti čitaoci „Indeksa“ – studenti.

Ekspertska grupa je završila posao, i predala tekst Parlamentu. Ta ekspertska verzija Ustava je za građane još uvijek tajna, bez obzira što ju je list „Dan“ objavio! Ipak, neki zvaničnici su izjavili da ta verzija nije konačna! Zato je vrlo opasno raspravljati o konačnim rješenjima, ako nismo sigurni da su ona izvorno takva. (Ovaj tekst je završen 15.09.2006. godine.) To je razlog da ću ja u ovom javljanju pažnju posvetiti **manje vidljivim pitanjima** u Ustavu, **principima** na kojima počiva ekspertski Ustav, i **konsekvencama** koje neke demagoške fraze imaju na naš budući život.

Da bi se razumjeli, potrebno je na početku da definišem svoju polaznu ideju kroz shvatanje Ustava i shvatanje prava i slobode pojedinca!

Šta je **Ustav**? Možda imam čudan pristup: Ustav je, po mom mišljenju, **moja zaštita od demokratije!** Moja zaštita kao građanina **od odluka većine!** Odnosno, koja su to prava i slobode koje ja imam kao građanin, koje ne smiju biti predmet trenutnih odluka većine. Npr. pravo na život! Skupštinska većina ne bi smjela da većinski donese odluku da mi oduzme život. Ali ni, npr. politička opštinska većina da mi konfiskuje imovinu!... Odluka većine da poveća porez je isto što i konfiskacija moje imovine! Da li većina ima na to pravo?

Šta ja **podrazumijevam pod pravom i slobodom pojedinca?** To je ustavno kreiranje ambijenta za sigurnost življenja, djelovanje, stvaranje, kreaciju, inovaciju, razmišljanje, za ispoljavanje emocionalnog kapitala, emocija i strasti svakog pojedinca!... Stvaralačko ispoljavanje pojedinca – to je suština prava i sloboda pojedinca!...

Znači ja polazim od pojedinca. Od sebe i svojih prava i sloboda i Ustav „pišem“ od sebe ka društvu, ne obrnuto!... Ja Ustav namećem državi, a ne ona meni!!!

U analizi ideja Ustava posebno su indikativna dva izraza: 1) **ekspertnost** i 2) **tajnost**. Oba izraza već na početku ne slute dobro novom Ustavu!

Šta znači ekspertska verzija Ustava? Viđenje eksperata o tome kako treba da izgleda Ustav. Ako je Ustav ekspertsko djelo, zašto se onda ne usvaja u **Akademiji nauka**, a ne u Skupštini? U Skupštini sjede poslanici koji nijesu, po prirodi posla, eksperti za ustavna pitanja! A zašto bi i bili? Da li se Ustav piše za eksperte ili za običnog građanina (pojedinca)? Da li je Ustav rezultat sveznajućih umova, ili on pak proizilazi iz interesa građanina da se gradi poredak koji štiti njegova prava i slobodu? Da li metodologija izrade Ustava, koja je pošla prvo od eksperata, a ne od građanina

upućuje da ćemo živjeti u Platnonovoj državi (zatvoreno društvo) i vladavini sveznajućih umova (eksperata)?! A znamo da su sveznajući umovi konstruktivisti najvećih diktatura!

Tajnost u donošenju ekspertskog Ustava je na prvom koraku sukob sa principima za koje se Ustav zalaže: demokratičnost i javnost! Kako da jedan dokument, koji se tako donosi može promovisati ideju javnosti? Ovih dana smo nezvanično čuli da će Skupština razmotriti ekspertsku verziju Ustava i onda će je **možda** ponuditi građanima na raspravu! Istina, izjava je logična jer se Ustav shvata kao akt koji uređuje međusobne odnose unutar birokratskog sloja i tijela crnogorske države! Zato u Ustavu postoje mnogi organi i tijela, odnosno Ustavom se reguliše njihov rad! Samo nema građanina i njegovih prava! Građanin je **rezidual** u ovom Ustavu! Mnogo je važnije odrediti koliko članova ima Savjet Centralne banke Crne Gore, nego pomenuti ekonomske slobode građanina! Ekspertskim Ustavom se regulišu: lokalna samouprava, javne finansije, organizacija državne vlasti, Skupština, Vlada, tužilaštvo, Savjet za odbranu i bezbjednost, državna finansijska kontrola, Ustavni sud, Centralna banka, vojska,... Ako već nabrajamo, a gdje su Univerzitet, Fudbalski savez Crne Gore, Olimpijski komitet, Savjet za evropske integracije,... Zar je sve ove organe potrebno regulisati Ustavom ili za to postoje zakoni?

Još jedanput, šta je Ustav? Ustav je zaštita prava pojedinca! On je u funkciji pojedinca! **Ne postoji niti jedno pravo na nivou države koje nije izvedeno iz prava pojedinca!** Ustav treba da zaštiti pojedinca od diktature većine, odnosno, Ustav je protivteža demokratiji i demokratskoj većini! Pitanje je: kako naći ekvilibrijum **moći i slobode**? Kako naći ekvilibrijum između **moći države i slobode pojedinca**? Suština Ustava je sloboda, a ne moć!

Zato svaku odredbu u Ustavu treba posmatrati u kontekstu koliko ona doprinosi ili ne, slobodi pojedinca! Ključno pitanje jeste **koju koncentraciju moći država treba da ima!** Za lidera u ranijem sistemu odgovor je bio jednostavan: **Država treba da ima apsolutnu moć!** Zar to ne proizilazi iz strukture organa koji su predmet regulacije ekspertskog Ustava? Kako napustiti takav način razmišljanja i Ustav graditi na platformi da država postoji zbog građana, da građani ne postoje zbog toga da bi bili na usluzi državi! Država treba da ima samo onoliko snage i moći da može da obezbijedi slobodu i zaštitu prava pojedinca! Državu moramo shvatiti kao jednog od posrednika u komunikaciji pojedinaca-građana i uspostavljanju njihovih društvenih veza! Država je posrednik – ne gazda!

Zar Ustav nije moj ugovor (dogovor) sa preostalim oko 484.000 punoljetnih građana Crne Gore? Mi se dogovaramo, a ne eksperti! Ako je tako, a imajući u vidu da se Ustav donosi na prelazu iz jednog sistema, u drugi; i nakon 1905. godine, prvi put za nezavisnu državu, zar nije bilo uputno da se organizuje **javna rasprava** o polaznom dokumentu koja bi imao karakter **deklaracije** o pravima i slobodama svakog građanina Crne Gore! Jedan je kvalitet rasprave kada imamo raspravu o principima na kojima se treba zasnivati Ustav i o otvorenim pitanjima (npr. parlamentarni ili predsjednički sistem), nego kada se rasprava organizuje o gotovom rješenju, kakav je predloženi Ustav! Vjerovatno bi na taj način i rasprava u Skupštini bila kvalitetnija, i sa manje tenzija, nego što će biti rasprava koja slijedi.

Što je bazična ideja predloženog nacrtu Ustava? Veoma ju je teško misaono uhvatiti. Postojeća sistematizacija teksta teško da može da odrazi ideju! Uz to, pisan je ekstenzivno! Rečenice nijesu misaono sabijene! Kao da mu nedostaje konačna redakcija. Izuzetno je dug, što takođe otežava „hvatanje“ ideje (78 stranica i 188 članova)!

Utisak je da se radi o tekstu koji je više pokušaj odgovora na neka **tekuća politička pitanja**, nego namjera da se daju **dublji i trajniji principi** organizacije života u Crnoj Gori. Ne razmišlja se da, vjerovatno, neka pitanja koja su do danas bila, ili su danas važna, neće to biti kroz 5-10 godina, kada budemo u EU. Npr. jezik, religija, neke institucije,... Ako je Ustav reakcija na tekuće probleme i pokušaj njihove regulacije – da li je onda čudno da se Ustav tako često mijenja? Iskustvo američkog Ustava je sasvim drugačija: bazični tekst iz 1787. godine **još** je na snazi uz amandmane koji su **u međuvremenu donošeni!** Čitav tekst Američkog Ustava od prije dva vijeka i sve izmjene tokom ova dva vijeka su na oko 60% dužine postojećeg ekspertskeg Ustava! Zamislite da sakupite sve verzije Ustava Crne Gore od 1945. godine do danas, a bilo ih je 7 ili 8 i uporedite ih sa današnjim američkim Ustavom! Shodno debljini teksta šta bi neznaveni čitalac zaključio da je Crna Gora? Ja lično mislim da se mi nalazimo u istoj fazi kao i SAD kada je donijet njihov Ustav, 1787. godine! I tada je, kao i danas, bilo vrijeme razmeđe! Zašto se ne pokuša sa Ustavom na nivou bazičnih principa slobode i zaštite prava pojedinca? Zašto ići u detalje organizovanja nekih funkcija, koliko god da su važne? Zar zakon ne može da reguliše tu oblast organizacije pojedinih organa?

Ne bih govorio o konkretnim rješenjima sve dok tekst ne bude i zvaničan! Ipak, treba **pozdraviti ideju u eksperskom Ustavu da je Crna Gora država građana**, a ne nacija! Odvajanje **države od nacije** je važan trend sadašnjosti, kao što je prije 5 vjekova to bilo odvajanje **crkve od države!** Ideja građanske države se u potpunosti oslanja na postulate, i zalaganje za to i prije 15 godina, Crnogorske ekonomske škole, prije svega principe liberalizma koje ona zastupa!

Ipak je primjetno da u ideji Ustava nijesu došle do izražaja ekonomske slobode i zarađivačka strast ljudi. Oblast ekonomije je kao crna kutija koju autori ne dodiruju, sem kada treba da propisuje poreze, ravnopravnost oblika svojine i sindikalno samoupravljanje. Shodno ovom Ustavu u Crnoj Gori nije bilo tranzicije, niti se uvažava fakat da je 90% ekonomije privatizovano! To što se dešavalo do sada kao da je bila elementarna nepogoda i to će proći, a mi ćemo se kad-tad vratiti u srećna prošla vremena.

Šta to znači da je Crna Gora: *...socijalna i ekološka država* (član 2)?

Da li je to poruka npr. budućim investitorima da će imati visoke poreze? Da će kroz socijalnu i ekološku komponentu imati jaku birokratsku državu? Šta je socijalna država? Država sa ljudskim licem (kao socijalizam sa ljudskim licem)? Država koja **brine** o socijalnom položaju svih građana (ili podanika)! **Brižna država!** Da li hoćemo državu dvadesetog vijeka i u ovom vijeku: državu dadilju? Dobru državu? Benevolentnu birokratiju? Vuka koji čuva ovce; lisicu koja čuva koke! Država sve treba da obezbijedi (hleba i igara)! Da li smo svjesni da što više tražimo da nam država da i obezbijedi – ona više uzima od nas, te da sve više **zavisimo od nje** i **sve više nas kontroliše!** Da li razumijemo kako je nastala socijalna (socijalistička) država u dvadesetom vijeku? S jedne strane kroz socijalističku revoluciju (zemlje socijalizma), a sa druge strane kroz tzv. **puzajući socijalizam** države blagostanja na Zapadu. U prvom slučaju radi se o oduzimanju privatne svojine kroz nacionalizaciju i eksproprijaciju, u drugom slučaju o oduzimanju privatne svojine kroz visoke poreze. Visok porez je eksproprijacija privatne svojine. Sa kojim pravom? Socijalna država je nastala kao ustupak klasama ili slojevima ljudi i društvu, u toj klasnoj borbi rada i kapitala! Tako je nastala tzv. srednja klasa koja je bila osnov industrijskog, masovnog društva, kakvo je bilo u prošlom vijeku (vijek gomila i masa)! Srednja klasa treba da u kejnzijanskoj (zatvorenoj ekonomiji) bude tampon između investitora i preduzetnika (kapitala) i zaposlenih radnika (rada). Naš ekspertski Ustav upravo polazi od toga: sačuvaj što više birokratije; što više zaštićenih u društvu (koji primaju

platu, a produktivno ne rade). Socijalna država u suštini znači: primaš platu, imaš sigurno radno mjesto u birokratiji, a ne moraš puno da radiš i stvaraš, već više da kočiš one koji rade i stvaraju! Osnov socijalne države je visok porez koji prikuplja birokratija (ministri, poslanici) i onda ga „pravedno raspoređuje“ kroz mjere ekonomske politike. Kao nekada u patrijarhalnoj zajednici: svi rade (sinovi, snahe, unučad,...) i svi zajedno sve daju „ocu porodice“, koji to tada pravedno raspoređuje! Vijeme je u nas pregazilo patrijarhalnu zajednicu! Nažalost, još nije patrijarhalnu državu!

Da li je moguća klasična socijalna (socijalistička) država u uslovima: 1) **globalizacije** (pokretljivost kapitala); 2) **globalnog tržišta** (konkurencija); i 3) **globalne otvorenosti** (protok informacija)?

Ako je Ustav izraz mog **individualnog pristanka** (referendum) da budem u zajednici zvanj država Crna Gora, ako je to izraz slobode mog izbora, onda trebamo znati da je socijalna (socijalistička) država ograničavanje mojih prava! To je moja „spremnost“ da sa anonimnim neradnicima i birokratijom dijelim dio svog rada, svoje svojine kroz visok porez, moj pristanak da budem podanik! Svjestan sam hora pravednika i demagoga koji će ovo da kritikuju, tih „dobrih“ ljudi, tih vukova i lisica! To me ne uzbuđuje! Ovaj Ustav je borba između mene i njih; između dvije filozofije: ili da **budem slobodan**, ili da **me neko izdržava** i da mi naređuje, a ja budem poslušan! Ja sam izabrao slobodu za sebe u želim da potpišem ugovor sa onima koji takođe vole slobodu i koji žele slobodu, ličnu nezavisnost i ličnu suverenost, a ne sa onim koji brigu za druge proglašavaju svojom misijom i za to primaju platu! Ne sporim to njihovo pravo – ali neka idu u Crveni krst! Neću da im dajem pravo da propisuju visoke poreze i namete, i oduzimanje od građanina! Neka u to ulože svoj novac

Kako da Ustav proklamuje nezavisnu i suverenu državu, ali zavisnog i poslušnog pojedinca? To je izgleda ideja ekspertskeg Ustava!

Ekološka država? Politizacija jedne sasvim zdrave ideje! Zar ekologija nije nešto što je izraz kulture življenja, kulture odnosa prema budućnosti? Ekologija je kultura! Da li Ustav treba da nas opominje kako da prelazimo ulicu; gdje da bacamo smeće; kakve majice da nosimo, a da prije jela peremo ruke...? Zar to nije na strani regulacije zakonom? Još jedanput, Ustav je na strani prava i slobode pojedinca!

Ako smo već u Ustav dali te odrednice socijalizma (nažalost malo ko primjećuje i razumije njihovu operativnu snagu kao oslonca birokratije da nas i dalje maltretira i kontroliše) mogu postaviti npr. i pitanje: Zašti Crna Gora nije **sportska** država? Zašto Crna gOra nije **mediteranska** država? Zašto Crna Gora nije **preduzetnička** država?... Svaka od ovih odrednica ima neku operativnu poruku! Kao što npr. socijalna država znači visoki porez i državu onih koji troše, a ne stvaraju; ekološka država znači visoku regulaciju ekološke birokratije; tako i sportska znači ulaganje u sport (sport kao biznis); mediteranska da se Crna Gora oslanja razvojno na Mediteran; preduzetnička da je to osnov razvoja preduzetnika, biznisa, poljoprivrednika, seljaka,... država onih koji stvaraju. Objasnimo građanima šta znače te tzv. naivne ekspertske fraze u Ustavu kasnije, za naš život, prava i slobode! Koliko će nas slobode i novca koštati?

Ako je Ustav akt slobode i prava pojedinca, zašto počinje **sa državom**? Prvi član je: **Ime države je Crna Gora**! Ne, moje ime je Veselin Vukotić, a mogu da živim u više država, kao što sam i živio (SFRJ, SRJ, SCG...) Ja ne želim Ustav države, već Ustav (ugovor) između mene i ostalih građana Crne Gore. Ustav nije statut države! Ustav nije isto što i Statut firme ili neke organizacije! Statut

reguliše! Ustav podstiče, hrabri, motiviše, otvara viziju, inicijativu! Statut se odnosi na zatvorenu organizaciju; Ustav na otvorenu! Statut reguliše plivanje u bari (unutar granica); Ustav je „regulacija“ plivanja u okeanu, odnosno slobode u okeanu! Tu možeš da daš samo osnovne principe, i ništa više!... Teško ko može znati na kakve se struje može naići! To je nepredvidivo!

Ovaj Ustav je izraz **strahopoštovanja** koje njegovi autori imaju prema državi kao instituciji! **Država je Bog i od Boga!** Pojedinaac je u sjenci države! Ja sam slobodan koliko mi kaže država! „A ko je država, gospodo?“, kako bi se zapitao sjajni profesor Novak Kilibarda! Pa to su ministri, zamjenici, poslanici, čovjek na šalteru koji te vraća po sto puta za isto rješenje, arogantni policajac, namršteni poreski policajci,...

Tvorci eksperskog drafta Ustava nijesu izgleda prihvatili ključnu poruku pada Berlinskog zida: poruka nije da je to pad real-socijalizma! Poruka je mnogo sofisticiranija. **Pala je ideja da je država jedini nosilac i instrument reformi u društvu**, odnosno da država (vlada, skupština, birokratija) ne može da „rodi“ novog idealnog čovjeka! Ako država u uslovima socijalizma, kada je bila 100% vlasnik i kontrolor svega od ekonomije do života građanina nije uspjela da promijeni društvo, da promijeni čovjeka, da promijeni ekonomiju, kako će to sada u konkurenciji sa drugima? **Nacionalna država je izgubila veliki dio svoje istorijske misije!** U globalizaciji će mnogima **nahije** (lokalno) biti ponovo važnije od „centralne“ države!

Ovog puta neću reagovati na izjave eksperata koji su pisali Ustav, koji kao argumentaciju za svoj Ustav nude kritiku nekih mojih stavova koji dolaze do izražaja u konceptu Crne Gore kao **mikrodržave!** Biće prilike i za to! Ali je nejasno da neko objašnjava Ustav, svoju viziju Ustava, tako što kaže: „Mi smo protiv mikrodržave! Protiv uvođenja predsjedničkog sistema...“ Valjda je normalno da se objasni a zašta su eksperti! Da objasne svoju ideju!

Kao da su u Ustav eksperti svjesno ubacili **pitanja za pecanje!** Npr. jezik, religija! To danas nijesu ustavna pitanja! To su trenutna politička pitanja! **I ne tako teško rješiva!** Što se tiče jezika, ja govorim srpski, pomalo i albanski (nasljeđe od prababe Malisorke)! Istina, veći dio moje uže porodice govori crnogorski jezik! Razumijemo se! Sa prijateljima porodice iz inostranstva govorimo uglavnom engleski! **Ništa nije propisano!** Ako nije propisano na nivou porodice – zašto da bude na nivou države? Govorimo **jezikom koji razumijemo!** Kojim jezikom ćemo govoriti kada uđemo u Evropsku Uniju?

Što se tiče crkve ja sam vjerni ateista! Zašto u Ustavu objašnjavati oblik religije, jer ja, a možda još neko, nijesam religiozan! Gdje mi spadamo u toj naredbodavnoj religijskoj podjeli? A, šta je sa nekom „manjom“ religijom? Moja je deviza da Bog više voli iskrenog ateistu nego lažnog vjernika! Zar nije dovoljno reći da je **svako slobodan u iskazivanju vjeroispovijesti?**

Šta je uslov napretka svakog pojedinca, i društva u cjelini u današnjem **informatičkom društvu?** Da li je to razvoj **kolektivizma** ili je to razvoj **individualizma?** Da li hoćemo da gradimo kolektivističko društvo ili društvo slobodnih individua? **Da li je važnije imati državu dadilju ili slobodnu individuu?**

Kakvu državu hoćemo da **gradimo** u Crnoj Gori, ili u kakvom društvu hoćemo da **živimo** u Crnoj Gori? To su dva različita pristupa problemu Ustava! U prvom slučaju naglasak je na konstruktivizmu, regulaciji, moći kolektiva nad pojedincem. („Mi gradimo po nečijem projektu!“) Dominacija vlasti nad građaninom! U drugom slučaju naglasak je na slobodi pojedinca, na

principima organizacija zajedničkog života, naglasak je **na individui i njegovom životu!** (On ne gradi, već živi!) U prvom naglasak je **na državi!** Da li je cilj Ustava da konstruiše u štiti kolektivizam ili je cilj da omogućava i štiti slobodu i prava mene kao građanina? Da li se Ustav piše zbog države ili zbog građanina? Ako se piše zbog države, kako se onda dešava da se države mijenjaju, nestaju i nastaju?

Da li su svi građani u Crnoj Gori **jednaki**, ili postoje neke većine i neke manjine? **Kakav je to manjinski građanin?** Građanin sa manom? Sa nedostatkom? Obilježeni građanin?

Na svim narednim popisima stanovništva ću se izjašnjavati kao **Piper!** I tražiću svoja manjinska prava, ako ostane ovakav Ustav!...

Da li Ustav treba pisati u huku straha iz prošlosti, ili u tolerantijoj brizi o budućnosti? Da li učiti od **istorije prošlosti** ili od **istorije budućnosti?**

Kroz ovaj Ustav dolaze do izražaja **antiglobalizacijski trendovi**. Globalizacija je, u suštini, **sloboda protoka kapitala!** Ekspertski Ustav je, upravo obratno, **prepreka kapitalu!** Znam da će ne mali broj ljudi to podržati! Ipak, dajmo javnu raspravu i **objasnimo** šta to znači! Da li neko misli da bez investitora i preduzetnika možemo biti bogato društvo? Da li neko misli da se novac može **stvarati** van biznisa? Kada bi se bogatstvo sticalo proizvodnjom papirnatih zakona, tada bih vjerovao da ovaj Ustav ima smisla. No, **novac se zarađuje na tržištu!** Svjetskom tržištu, sve više! A to radi biznis – ne država!

Da li je Crnoj Gori potreban **novi socijalistički Ustav?** Da li je Crnoj Gori potreban Ustav koji će iznad pojedinca da postavi državu, državnu birokratiju i političke partije? Da li je Crna Gora država koja nam je potrebna radi uhlebljenja „elitnog“ birokratsko-političkog sloja? Ili je to možda država u kojoj ljudi mogu da se organizuju da **dobro zarade i kvalitetno žive?** Da li nam je potreban Ustav moći i represije, ili Ustav prava i sloboda pojedinca? Da li nam je potreban Ustav koji je u funkciji demokratije, ili koji me štiti od demokratije (vladajuće većine)? Da li mi je potreban Ustav koji prepoznaje manjinu i većinu, ili Ustav koji prepoznaje samo pojedinca, bez obzira koje je neko boje kože, odakle je, koje je nacionalnosti, vjeroispovjesti?

Šta se zaboravlja?

Zaboravlja se da više ne živimo u feudalno-industrijskom društvu, već da živimo u **informatičkom društvu**, društvu u kome „vrijeme sabija prostor“; živimo u svijetu sve veće globalizacije (prozirnih državnih granica); u vremenu pada tzv. poreske države; u vremenu kada nacionalna država više nije jedina garancija mojih prava; vremenu slojevitog suvereniteta; u vremenu odvajanja države od nacije; u vremenu sve jačeg uticaja tržišta, kapitala i individualizacije društva; u vremenu kada mogu sve slobodnije da se krećem po čitavom svijetu, pa mogu da živim tamo gdje ja hoću, u vremenu kada svijet postaje globalno selo! Nacionalna država sve je manje naša sudbina! Nezavisna država Crna Gora nam je trebala ne da bi imali državu **samu po sebi** u kojoj će se iste „torture“ prenijeti sa „savezne“ na malu državu, već država koja će nas **zaštiti te diktature** i omogućiti **slobodu** da se uklapamo u megatrendove razvoja. **Zar upravljanje svojom sudbinom da prepustimo, umjesto „savezne“ birokratije, domaćoj birokratiji? NE!!!**

Šta smo dobili od eksperata?

Zar prve riječi u Ustavu nijesu... *polazeći od: istorijske činjenice da te...* To su prve riječi eksperata. Mogu zamisliti kako će ragovati na moju tvrdnju da je npr. EURO više doprinio glasanju za nezavisnost nego sve bitke od Kosova, do danas? Zar 1990. godine nije nas svega 13.6% bilo za nezavisnu Crnu Goru? To možemo uzeti kao uticaj istorije! Za nezavisnu Crnu Goru nijesam bio zbog prošlosti, već zbog šanse za budućnost moje tri kćerke i mojih studenata!

Nijesam mnogo opterećen historijom! Svoje pretke cijenim i poštujem tako što želim da mi, kao njihovi potomci što bolje živimo! To je uvijek bila njihova želja! Da nastavimo njihovo stvaralaštvo! Spadam u ljude koji vjeruju da se na ovom svijetu treba radom i zadovoljstvom potrošiti 100%, pa ako bude tog „istorijskog“ života, utoliko bolje! Ako i ne bude, barem sam proživio fin i radan vijek i nešto više na ovom svijetu! Svi oni, što žele da se što prije pridruže svojim precima, neka osnuju posebno odjeljenje u Kliničkom centru!... Kome se ide u istoriju, neka ide!... Ali, neka ne primorava nas koji to ne želimo!

Šta se predlaže eksperstkim Ustavom?

Novi kolektivizam! Gušenje globalizacije! Tiraniju pravnika nad preduzetnicima i investitorima! Kako odbraniti zaposlenog od „gazde“ preduzetnika i investitora – jeste problem koji rješava naš ekspertski Ustav! Kako da nas zaštiti od tržišta, a ne kako dati slobodu svakom da bude na tržištu! Zaštititi ljude na suvom da se ne udave! Plivaj, ali ne uskači u vodu! Zaradi za kvalitetan život – ali ne radi! Visokim porezima otmi od onih koji rade i stvaraju!

Sve one koji budu učestvovali u raspravi molio bih da **ponovo pročitaju** tekst eksperskog Ustava, uključujući i one koji su ga pisali! O idejama u novom Ustavu u nekom od narednih javljanja.

Želio sam da u raspravi otvorim neka suštinska pitanja; da o njima polemishemo, a ne da se svađamo oko manje-više dnevno političkih pitanja! Ustav je vizija budućnosti, a ne slika prošlosti!

Engleska verzija teksta na www.vukotic.cg.yu